

СТЕНОГРАМА
засідання Комітету Верховної Ради України
з питань економічного розвитку

26 березня 2026 року

Веде засідання перший заступник голови Комітету ТАРУТА С.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є кворум. Доброго дня всім!

КУБІВ. Слава Україні!

МОВЧАН. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хочу попередити, що треба включити відеокамеру, коли голосуємо. Це в рамках того закону, який ми проголосували і прийняли.

Тепер друге, це, на жаль, ми до сьогоднішнього дня не змогли вибрати секретаря комітету, і тому пропоную до призначення секретаря комітету визначити головуючого на засіданні комітету, тобто мене. Тому давайте проголосуємо, щоб ми могли, скажімо так, дотримуватися Регламенту.

І тому, перше, проголосувати за секретаря.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський Дмитро.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За. Я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Кицак.

Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Колтунович – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман. Лічман – за.

Магомедов Муса. Бачу, був.

МАГОМЕДОВ М.С. За. Магомедов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А камеру? Не забувайте включати камеру.

МАГОМЕДОВ М.С. Зараз. Магомедов – за. Еду к вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер враховано.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Шипайло.

Маріковський. Маріковський. Маріковський. Маріковського щось я не побачив.

Маріковського немає.

І Галина Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

А Ігор Петрович. Щось я перескочив, вибачаюсь.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді одноголосно рішення прийняли.

А тепер потрібно затвердити порядок денний, він був розісланий. Єдина пропозиція у мене з урахування того, що до нас прийшли наші добрі друзі і ексколеги,

тому я пропоную питання шосте перенести на перше, щоб вони далі ішли і займались державними питаннями. Тому, якщо не заперечуєте, тоді ми шосте на перше і далі вже всі інші по порядку. Немає заперечень?

БУЙМІСТЕР Л.А. Сергію Олексійовичу, а можна ще одну пропозицію по порядку денному?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давай, Людо.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, я теж скоро до вас приєднаюсь, зараз в дорозі. Я хотіла би попросити, там в "Різному" треба буде проголосувати одне питання - доформувати підкомітет з питань конкуренції і рівних умов для бізнесу. Тому що після того, як пішов Дмитро Андрійович, у нас зараз неповний склад підкомітету і я дуже дякую колегам, які виявили бажання долучитись до складу підкомітету. Я прошу просто, щоб ми зберегли кворум і потенціал, щоб ми це рішення проголосували, можна його швидко процедурно проголосувати якось відразу, поки є всі на місці. А я зараз буду з вами, колеги, фізично в залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дуже важливо, прохання від Людмили, щоб всі залишались до закінчення комітету. Я думаю, що всі відповідальні і дотримуються твого прохання.

Тоді у нас є пропозиція проголосувати за порядок денний з врахуванням того, що ми шостий пункт переносимо на перший і більше ніяких змін немає, тому прошу проголосувати.

Буймістер. Буймістер!

БУЙМІСТЕР Л.А. За, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кисилевський. Бачимо.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак. Є.

Колтунович Олександр.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Колтунович – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Анічка.

ЛІЧМАН Г.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Муса.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маріковський. Не з'явився.

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мовчан. За.

Таруга – за.

І Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді рішення прийнято. Переходимо тоді до першого питання, це щодо процедури організації і проведення концесійного конкурсу (конкурентного діалогу) щодо Першого та Контейнерного терміналів в порту Чорноморськ (Універсального та Зернового морських терміналів).

Тоді слово Альоночці. Інформація, можливо, ви не знаєте, в 1990 році, я тоді був відповідальний за зовнішню діяльність на Азовсталі, ми зробили першу в Україні інвестицію з фірмою "Dufenco". Тоді була колосальна проблема по отгрузке, забиті порти були на 110 відсотків, і ми домовилися, що ми робимо модернізацію Першого терміналу і весь об'єм, який ми збільшуємо, він буде йти на нашу Азовсталь і компанію "Dufenco". Ми туди вклали 26 мільйонів доларів. Це був 1990 рік. Це було дуже багато. Але це були гроші західні, це Dufenco фінансувала і ми тоді зробили, і Контейнерний зробили, ми і причальну лінію зробили. І це ж якраз я дивлюся, що Перший термінал і тому така у мене асоціація. Альоночка.

ШКРУМ О.І. Дякую вам дуже, Сергію Олексійовичу. Дякую загалом за запрошення, колеги. Скажіть, скільки у нас часу, бо я розумію, що у вас порядок денний серйозний. Ми спробуємо менше, щоб ви могли задати питання. Вам точно не треба розказувати, що таке концесія, що таке РРР, тому я це, можливо, пропущу. Єдине, що я би хотіла сконцентруватися, чому ми обрали саме таку форму і саме таку РРР в концесію по цих Чорноморських терміналах, і можемо почати просто з того, як взагалі це працює у портовій галузі.

Далі Андрій Вікторович, який є сьогодні зі мною, він є заступником по морю і внутрішніх водних шляхах, вам розкаже саме про процедуру і цього конкурсу, і взагалі, що таке зараз ці термінали, як працює Чорноморськ. І такий зразу дисклеймер, що там може бути тільки краще, там не може бути нічого гірше, бо там зараз на такому крутому терміналі нуль контейнерів перевозиться, нуль, а у найкращі часи було пів мільйона. Тому, в принципі, ну це просто суперкейс, в якому точно буде тільки зростання, якщо правильно все інвестувати і знайти класного інвестора. І далі, у нас також тут присутній Тарас Бойчук. Я думаю, що ви його комітетом знаєте, він допомагав із Законом про РРР, який ви прийняли, на основі якого зараз можна буде робити багато класних проєктів, він може відповісти також на технічні питання. І всі ми втрех є членами комісії концесійної у міністерстві. Ми не маємо права публічно розголошувати що прямо зараз відбувається в комісії, там скільки заявок, які заявки, хто подався, але ми маємо розказати вам ідеально процес, тобто чому конкурентний діалог, як працює ця комісія і як ми будемо обирати, що

таке безпековий скринінг. Ну тобто оці всі речі, мені здається, важливо пояснити, бо було багато питань і від вас, і від інших членів комітету, там чому не через Prozorro. Люди не знають, що немає цього модуля Prozorro, його не існує просто, але питання ставлять. Там чому конкурентний діалог, чому він краще для конкуренції. Отакі речі ми би вам хотіли просвітити.

Ну, насправді, дуже коротко, там три фрази від мене. Глобальний тренд зараз по морській галузі і не тільки це концесії і PPP. Є по дослідженню в Європі, в 22-му році ще, що 10 з 15 найбільших портів Європи за обсягом перевалки управляються якраз через концесію і як мінімум у них хоча б один контейнерний термінал в порту перебуває в управлінні приватних операторів в рамках схожої концесії, чи на 40, чи на 30, чи на 25 років, яку ми робимо. І тут такі порти, які в принципі не потребують представлення, там Роттердам (Нідерланди), Антверпен, Брюгге, Валенсія, Барселона, Ля Авр, або Гавр французький найбільший, Марсель, Синіш в Португалії і так далі. І зараз цей тренд, він ще більше набирає глобальних обертів і він в принципі найбільш ефективний якраз як і PPP, так і концесії для інфраструктури.

Тому дуже важливе для нашого міністерства рішення про те, що ми готові в концесію передати цей Контейнерний термінал порту Чорноморськ, воно було непростим, тому що під час війни такі проєкти робили дуже мало країн, і він для нас є дуже показовим з точки зору, що нам треба максимальна прозорість і максимальний успіх. І тут ми будемо дуже розраховувати на вашу допомогу і в принципі готові приходити у будь-які комітети Верховної Ради і говорити максимально, для того щоб пояснити цей процес. І нам треба дуже успішний кейс. Коли ми цей кейс зробимо, я сподіваюся, що саме коли, а не якщо, ми вже на середині цього шляху, то у нас готуються до інвестицій, до приватно-публічного партнерства в порти ще 3 проєкти, це поромний термінал, це ще декілька терміналів в порту Чорноморськ і це пасажирський термінал в Одесі, якщо ви знаєте, прямо центр Одеси, який був дуже зруйнований, готель і пасажирський термінал, туди колись заходили лайнери світові, заходив Caribbean, а зараз це була перша ціль, яку Росія в принципі зруйнувала, і там руйнування. Оце теж зараз проєкт запущений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я з цього терміналу їхав в круїз ... *(не чути)*, проїхав по Середземному морю 7 країн, ... лайнер був ...

ШКРУМ А.І. Ну, слухайте, тоді ми прийдемо до вас ще, коли випустимо "пасажирку", прийдемо до вас з "пасажиркою". На сьогодні ми отримали ТЕО і ми його

відправили на Міністерство фінансів і Міністерство економіки, маємо від них отримати відповіді і тоді готові приймати або не приймати рішення прямо про концесію.

МОВЧАН. Я буквально один коментар. Я знаю, що зараз ця концесія саме, вона ще відбувається на регуляція старих, так?

ШКРУМ А.І. Так.

МОВЧАН. До нашої реформи, я ще хочу нагадати, що ми разом з колегами зробили реально круту реформу ППП, абсолютно європейський закон. І моє питання в тому, чи ці майбутні концесії, це поромний термінал, пасажирський, ви вже плануєте на базі нової регуляції? Тобто ми розуміємо, що до кінця травня вже будуть прописані до кінця нормативні підзаконні акти і наступні концесії вже будуть згідно нової процедури, так?

ШКРУМ А.І. Так.

МОВЧАН. Дякую.

ШКРУМ А.І. Тому це було започатковано ще за старого закону, ми тут завершуємо. Але вже всі, які будуть зараз, вони йдуть по новому закону. Єдине, я вас теж буду просити допомогти, можливо, Міністерству економіки прийняти підзаконку, тому що підзаконка ще не до кінця прийнята. Там є декілька документів, Тарас може чітко розказати. Але для того, щоб цей конкурс правильно пройти, там треба розуміти деталі у підзаконці. Тому вони зараз це напрацьовують. Насправді вони до Конференції у Гданську по відновленню обіцяли це доопрацювати можливо навіть швидше і прийняти цю підзаконку.

Покажіть, будь ласка, слайд, чому концесія актуальна саме зараз, не дивлячись на війну. І для нас це важливо теж – пояснювати громадянам. Ну, по-перше, це дуже сильний може бути сигнал ринку, не тільки по портах, а взагалі по всіх концесіях, тому що ми на сьогодні готові йти у публічно-приватне партнерство і по водоканалах, і по всіх об'єктах, які потребують відновлення. І ми знаємо, що грошей у нас на це просто не буде, так. Але для цього нам треба дуже сильний сигнал і дуже успішний інвестиційний конкурс.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, два маленьких нюанси. Питання номер один: а можна якось цю презентацію скинути тим членам комітету, хто онлайн? Або її вивести нам в Zoom, або скинути в чат, наприклад. Тому що її не видно. Я так розумію, що ви зараз демонструєте якісь слайди, цифри тощо. Це було би дуже ефективно.

І маленьке зауваження номер два. Не те що Міністерство економіки зараз доробляє там чи щось трошечки не дороблено по підзаконці, насправді не зроблено абсолютно нічого по підзаконці зараз, по ДПП, але є такий легкий оптимізм, що, можливо, у квітні, у травні принаймні перші підзаконні акти, які критично необхідні в тому числі для концесії, будуть все ж таки прийняті. Я не знаю, яким чином ми можемо як комітет їм допомогти, хіба що своїм парламентським контролем. І тут хочу сказати, що я зокрема як би його вже включила, хто ще з колег цікавиться і бажає, підключайтесь.

ШКРУМ А.І. Дякую дуже, пані Галино. Я попрошу просто Владислава, якщо можна, дати дійсно депутатам, щоб вони в чат могли це скинути. Ми, з вашого дозволу, не будемо це демонструвати у самому Zoom. Тут в принципі немає суперсекретної інформації, але ми це не показуємо на широкий загал і ми це не показуємо на публіку, тому що деякі речі можуть спотворити конкуренцію, не дай боже, для тих, хто зараз приймає участь у цьому конкурсі. А там будуть багато деталей, захочуть, я думаю, цей конкурс зупинити і, можливо, в суди підуть, як завжди. Ну завжди класна концесія може заважати. Тому ми тут обережно. Але в чат точно можна кинути. Просто, будь ласка, не публікуйте ці слайди у фейсбуці чи у соціальних мережах принаймні до завершення конкурсу.

Стратегічна роль проєкту також. Ну ми розуміємо, що післявоєнна відбудова буде потребувати більше і більше логістики, ніж у нас зараз є. І ми взагалі бачимо порт Чорноморськ як такими воротами насправді для цієї відбудови і для експорту та імпорту. І у нас, хто робить все для цієї концесії, це ЄБРР і ІФС, тут нам пощастило, тому що це, в принципі, світові лідери, які готують такі ТЕО, і вони ж фінансують ці ТЕО, і вони допомагають нам з процесом, для того щоб процес був максимально прозорий. На майбутнє, якщо це не ЄБРР і ІФС або не Світовий банк чи інші партнери, то нам треба шукати гроші в бюджеті на такі ТЕО. Зараз на сьогодні там рівно нуль гривень, це теж для вашого розуміння, що на майбутнє це може бути проблемою.

Потенціал терміналу при реалізації концесії дуже великий, тут є окремий слайд про це (Владе, наступний), але я думаю, що ми перейдемо одразу до потенційних інвестицій в цей державний актив і надходження в бюджет від концесії, тобто стартові вимоги

конкурсу. І це треба теж розуміти. Ми це презентували Прем'єр-міністерці, і ми це маємо як стартові вимоги взагалі для того, щоб туди зайти, це від 50 мільйонів гривень капітальних інвестицій в розвиток державного активу за перші п'ять років, від 50 мільйонів...

БОЙЧУК Т. Доларів.

ШКРУМ А.І. Доларів, вибачте, від 50 мільйонів доларів (Владе, це треба поправити) і від 2 мільйонів доларів річного концесійного платежу, але за це вони будуть змагатись, тобто вони будуть пропонувати, хто більше. І концесійний платіж там теж ділиться на змінний і на той, який постійний, тобто постійний – це не залежить від того взагалі, в мінусах вони зараз, в плюсах, ну, а змінний може бути інший. От на це вони будуть подавати від цього свої ставки, скажемо так.

Далі, очікування у нас від концесії, ми порахували, це десь від 100 до 300 мільйонів доларів інвестицій в розвиток державного активу, а загалом, ну загалом більше мільярда за всі роки концесії, більше мільярда доларів ну, на 40 років на які ми зараз пропонуємо цю концесію. І приблизно тисяча робочих місць які будуть збережені і будуть активізовувати регіон, тому що це соціальна вимога зараз, це одне з соціальних питань, ми будемо про це говорити, що ви маєте запропонувати всім, хто там зараз працює, роботу, зберегти ці робочі місця і якийсь період часу ви не можете їх звільняти і навіть не можуть оптимізувати, навіть навпаки зарплати мають бути збільшені.

Ми провели також 3 роуд-шоу так званих. Після кожного роуд-шоу додавались нові зацікавлені учасники в процесі. Наступний слайд, будь ласка. Ну от це ті, хто приходили на наші роуд-шоу і виявляли інтерес. На сьогодні вже закрито дедлайн для подачі заявок, тобто ми вже знаємо, що деякі з них подалися, на жаль, ми не можемо сказати, які самі, щоб не спотворювати конкуренцію.

Було у нас роуд-шоу у Варшаві, в Брюсселі. В Брюсселі було лише для європейських компаній, тому критично важливо було не образити всі інші компанії світу, тому останнє роуд-шоу було в Стамбулі для не лише європейських компаній, і в принципі це показало такий цікавий результат для нас пізніше.

Аспекти структурування проекту, якщо можна, будь ласка. Значить, строк – 40 років. Чому 40? Є питання, може розказати про це більше Тарас. Значить, кількість контейнерів, які ми вимагаємо за рік, ну як, ставимо як інвестиційні вимоги, це 250 тисяч контейнерів. Наскільки це багато чи мало, я, наприклад, не з портової сфери, ну звучить,

начебто непогано, але багато портів, з якими ми конкуруємо, мають там від одного мільйона, 2 мільйони, 3 мільйони і так далі. В найкращий свій час, це був 2008 рік, цей контейнерний термінал мав пів мільйона контейнерів. Сьогодні він має нуль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... *(не чути)*

ШКРУМ А.І. Ну есть куда стремиться.

Інші вантажі це насипні. На сьогодні у нього є насипні вантажі. От інші вантажі – це теж може бути цікаво – від 3 тисяч тонн на рік. І є екологічні вимоги обов'язкові, бо ми знову ж таки в європейське ідемо законодавство, є соціальні вимоги, є інші вимоги, і ми будемо дуже жорстко насправді структурувати це в договорах, тут ми дуже сподіваємося на підтримку ІФС, ЄБРР, там Тараса і так далі, тому що якісь вимоги вони мають почати виконувати одразу, тобто не умовно, що ти там маєш інвестувати щось через 40 років, ні, через рік, через 2, через 3 це все буде прописано, і якщо вони цього не виконують, то дуже важливо, що є можливість зупинити цей процес, розірвати і забрати це під державний контроль.

До соціальних гарантій, якщо можна, перейти. Це теж дуже важливо, і це велика була дискусія, багато питань. Значить, забезпечення виконання низки соціальних гарантій – це обов'язкова вимога зараз буде до приватного партнера. Перше, прийняття на роботу через переведення тих, хто там зараз є, це більше тисячі людей, бо ми насправді точно не знаємо, це звучить дивно – ми не знаємо навіть скільки там конкретно людей, ми знаємо, що більше тисячі, і вимога буде там до 1 тисячі 240 працівників перевести. Вони для цього мають фізично прийти, показати, що вони там працюють і будуть переведені. Там є очевидно, мабуть, якісь люди, які уже виїхали за кордон, які можливо технічно числяться, але не працюють, не тут ми розуміємо це.

_____. *(Не чути)*

_____. Що-що? Колективний договір автоматично переноситься, так?

_____. Так.

_____. *(Не чути)*

ШКРУМ А.І. Можливо включи мікрофон, тому що тебе не буде чути.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Сідайте сюди.

ШКРУМ А.І. І у нас в комісії є профспілка обов'язково. І представники порту і представники профспілки це все перевіряють, бо це дуже важливо зробити правильно.

Про колективний договір, Тарасе, розкажи, будь ласка.

БОЙЧУК Т.В. Так. Дякую, колеги.

Справді, дуже жорсткі соціальні гарантії. Колективний договір повинен бути не гіршим, вони можуть пропонувати краще, однак той, який зараз існує, це та база, від якої інвестор може пропонувати тільки кращий рівень соціальних гарантій. І всі профспілки, там був певний дисбаланс, тому що сторонами колективного договору є тільки дві профспілки, і в рамках концесійного процесу усі п'ять профспілок, які там числяться, вони всі будуть залучені до соціального діалогу і будуть стороною колективного договору з концесіонерами. Це дуже важливо, тому що був певний соціальний дисбаланс, зараз в рамках концесійного проєкту вони будуть вирівнюватись.

І ви знаєте, так, дійсно так і є. Тому зараз це буде все покращуватися і ви можете бачити, там є певні гарантії. Це ті норми, які не підлягають обговоренню, скажімо так.

ШКРУМ А.І. Тобто це обов'язкова історія. І не можна звільнити буде жодного працівника, які будуть переведені на роботу, протягом п'яти років, зрозуміло з ініціативи концесіонера або його органу, так, з ініціативи працівника звичайно можна. Але це зараз для регіону важливо і для міста це була важлива історія.

Але є одна деталь, варто її сказати чи ні? Як було по Херсону по кількості людей. Тобто ми підозрюємо, що далеко не всі ці люди захочуть бути переведені, що вони взагалі там фізично працюють, існують в реальному часі, скажемо так. Так?

_____. *(Не чути)*

ШКРУМ А.І. Так, вони це теж розуміють і це в принципі у міжнародній практиці є такі норми. Тобто тут треба, звичайно, так.

(Загальна дискусія)

ШКРУМ А.І. А вони не можуть. Вони 5 років не можуть.

_____. *(Не чути)*

ШКРУМ А.І. До 1 240-а. Ми не знаємо скільки прийде.

(Загальна дискусія)

ШКРУМ А.І. Дивіться, от вони мають на себе ці зобов'язання взяти.

Як було в Ольвії, можливо, розкажи, два слова, бо це цікавий кейс. Це зовсім інший маленький, ну менший був проєкт, але така історія вже була.

БОЙЧУК Т.В. Там катарська компанія QTerminals. Значить, там дійсно ми проходили цей процес на практиці у міністерстві двічі – з Херсоном і Ольвією, були переведення повністю. Всі зобов'язання інвестором були виконані на практиці. Були укладені нові колективні договори, які були не гірші. Всі люди були переведені, в Херсоні це було 520 людей, в Ольвії – більше 600 людей. Це менші активи за розміром. Але дійсно це така, скажімо так, зона вічного конфлікту у всіх концесіях світу. У держави є актив, який неефективно управляється, і там є велика кількість людей, але людей треба зберегти. Держава завжди наполягає на збереженні робочих місць, інвестор завжди наполягає, як ви правильно сказали, на автоматизації. Просто питання, як це зробити плавно, тому що будуть перенавчання, там потрібні будуть інженери, які вміють працювати з новою технікою, як ви правильно сказали. І, звісно, це є частиною діалогу, частиною обговорення. Тому що вони можуть запропонувати як, наприклад, виплати, якщо людина погодиться, так, одноразові, - це один варіант. Інший варіант – це перенавчання. Є відповідні з профспілкою домовленості, вони готові надати центр для перенавчання. Ну й інвестор, який прийде, ми очікуємо, що він свою експертизу принесе, і теж може перенавчати людей. Тому насправді це великий поштовх для перенавчання, автоматизації, оскільки проєкт передбачає значну інвестицію: там від 50 мільйонів доларів, але на слайді було видно, там до 300 це може дійти. Тобто це може бути дуже значна інвестиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

КУБІВ С.І. Сергію Олексійовичу, одна репліка. Я би попросив терміну "неефективна кількість людей" не вживати, бо для мене проект "Ольвія" – це чужий, напевно, не вживати, тому що які ставлять завдання і штати їх затверджують, така є кількість людей. Тобто є віз і є кінь. Так? Не ставте коня позаду дишла. Дякую.

ШКРУМ А.І. Дякую дуже.

Якщо можна, я передам слово пану Кашубі, що ми взагалі передаємо в концесію або в управління інвестору. Перший слайд, будь ласка.

КАШУБА А.В. Дякую, Альоно Іванівно. Дякую, шановні народні депутати, пане голово комітету, виконуючий обов'язки голови комітету. Мені дуже важко щось додати до слів Альони Іванівни та моїх колег. Вже майже всю інформацію Альона Іванівна озвучила, але хочу трошки дуже коротко про себе. Я відповідальний за морський сектор і сектор внутрішніх водних шляхів. Народився в Маріуполі, дуже багато років, біля 13 років, працював. Що?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*

КАШУБА. Я не пам'ятаю.

Для мене це певний виклик теж. Багато років працював в Адміністрації морських портів. Дуже добре пам'ятаю, які були потужності саме в Чорноморському порту і які чинники призвели до тої ситуації, в якій опинився саме порт, а саме державна стивідорна компанія.

Що є об'єктом концесії в порту "Чорноморськ"? Це 6 причалів. Периметр концесії включає частину активів державної стивідорної компанії. Вони на слайді показані, ці причали, червоним кольором. Також це транспортні та інженерні мережі та відповідно ділянки, будівлі та обладнання. Це глибоководні причали морського порту і це, ну, можна сміливо...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*

КАШУБА А.В. 17, до 18-ти. Тому що зараз дно поглиблення дещо обмежено з безпекових чинників і з певними, там, випадками мінування акваторії та каналів. Тому там ми можемо казати – до 18-ти, до 18-ти. Але, тим не менше, це дуже важливий актив для морської і портової галузі. Чому? Тому що це один із на сьогоднішній день найбільших

активів і найбільший актив, який саме маємо намір передати в концесію з початку широкомасштабного вторгнення. Це дуже амбітний проект залучення інвестицій, не дивлячись на пошкодження і не дивлячись на стан і на постійні обстріли. Порт, не дивлячись ні на що, працює, і наша галузь має намір залучити міжнародного інвестора. Це сигнал в першу чергу і для світового співтовариства, для всіх інвесторів те, що ми, по-перше, беремо на себе відповідальність, по-друге, ми сподіваємося на розвиток галузі в тому числі після війни. Історія терміналу...

ШКРУМ А.І. *(Не чути)*

КАШУБА А.В. А, не треба це?

(Шум у залі)

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене питання наступне. Як я розумію, ми передаємо основні засоби плюс в оренду причальні всі лінії. Тобто фінансову ж історію ми не беремо. Всі баланси залишаються у порту і в тому числі весь геморой – на порту.

КАШУБА А.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому що там його грабували дуже довго, створили приватні всі, скажемо так, термінали...

КАШУБА А.В. Обтяження. Ми їх називаємо обтяженнями. Всі обтяження будуть нівельовані в результаті реалізації цього проекту.

Ще можна для прикладу, я ще одне зазначу, що даний термінал настільки неефективно використовувався та експлуатувався, це і об'єктивні, і суб'єктивні також фактори, що на цьому дуже-дуже важливому терміналі навіть деякий час здійснювалась перевалка металобрухту, це найменш маржинальний вантаж для перевалки на таких глибоководних причалах, тому і це також і було покладено в основу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому тут тільки історія терміналу 15-й і 22-й рік? Я ж казав, що ми іще в 2000-му році оці крани, які ми бачимо, це теж якраз була наша інвестиція. Це ще було тоді зроблено.

КАШУБА А.В. Це саме контейнерний термінал. Це саме (*нерозбірливо*), такий був термінал і Іллічівськ. Його історія припинилась у 2015 році, там був російський слід.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну якраз ці крани.

КАШУБА А.В. Але він був найбільший в Україні і оперував 500 тисяч TEU на рік. Тобто ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми перевалювали тільки метал, там мільйон 400 тільки металу без контейнерів.

КАШУБА А.В. Тому це і універсальний термінал.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

Відносно чистого листа зрозуміли. Відносно, ну, те, що з чистого листа, там немає ніяких у них юридичних проблем, тому що це буде всіх інвесторів дуже сильно лякати. Стара історія.

ШКРУМ А.І. Сергію Олексійовичу, зазначу ще одну річ. Тобто, знову ж таки, якби ми це робили самі, міністерство, ми були би неспроможні це зробити. У нас є ІФС і ЄБРР, у нас є концесійні радники і в нас є юридичні радники, яким за це платиться, "ЕРНСТ ЕНД ЯНГ". І от вони займались теж всією цією процедурою і в тому числі обтяжень, і зараз юридично ми отримуємо дуже багато звернень, нам допомагають це відповідати вони. Тобто якби не було всіх цих радників і структур, чесно кажучи, жодне міністерство не могло би з такою історією справитись. Треба або тоді створювати додаткові якісь можливості, або мати бюджет, який іде на цей проект, а потім повертається, бо за нього платять ЄБРР і ІФС. Приблизно півтора мільйонів доларів коштує зробити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз іще одне питання. Питання відносно, ви казали, 4 там великих компанії, які мали інтерес, вони залишаються чи ні? Тому що 3 із них там достатньо великі.

КАШУБА А.В. Ну, ми ж домовлялися не обговорювати.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Частина із них.

КАШУБА А.В. Ми домовлялися, ми не можемо оголошувати і зазначати жодних компаній.

МОВЧАН. А скажіть, є порт і це його частина передається в концесію. За державою залишається юрособа – порт з якоюсь, як Сергій Олексійович сказав, історією. А що ще у державної цієї компанії залишається?

КАШУБА А.В. Дякую за запитання. У нас на сьогоднішній день, не дивлячись на реформу, яка була проведена, портова реформа мається на увазі, яка була проведена ще в 2013 році в результаті прийняття Закону про морські порти, на сьогоднішній день морський порт – це територія, на якій провадять свою діяльність приватні та державні стивідорні компанії, а також адміністрації морських портів. Ми зараз говоримо про саме державну стивідорну компанію, так би мовити, в дужках, "Чорноморський МТП" (морський торговельний порт). Наразі в концесію має перейти його частина – з 1-го по 6-й причал. Залишається ще велика частина активів, які входять в державну стивідорну компанію, це і 7-9 причали, які теж потенційно ми будемо розглядати як публічно-приватне партнерство, також це і поромний термінал і ще...

БОЙЧУК Т.В. Сірний...

КАШУБА А.В. Сірний комплекс, дякую Тарас. Ще сірний комплекс і паливний, якщо я не помиляюсь, іще паливний термінал. І, до речі, я хочу зазначити, додати до слів Альони Іванівни, що є одна із умов, зараз у нас війна і певний буде перехідний період до миру, і в обов'язки ми вкладаємо таку умову, що у разі потреби для держави даний термінал протягом 24-х годин буде, в разі необхідності, переданий в управління держави у разі виконання якихось дуже важливих завдань. Так.

ШКРУМ А.І. Це стандартна історія, але це було важливо...

КАШУБА А.В. Безпекове. Це безпековий аспект. Так.

ШКРУМ А.І. ... щоб узгоджений контроль відновити дуже швидко, якщо є потреба під час війни це зробити.

МОВЧАН. Не до кінця зрозуміло, що з юрособою порту, якщо ви всі активи передаєте в концесію? Там є якийсь баланс, є...

Ні-ні, зрозуміло, що залишається. Але ж там є якісь зобов'язання, права там. Тобто що з цим? Що з ним буде відбуватися? Ліквідація?

БОЙЧУК. Якщо дозволите. Компанія не ліквідується, вона і її діяльність буде продовжуватися, але певні її частини будуть, на певні її частини буде залучений інвестор.

МОВЧАН. Окей.

БОЙЧУК. Якщо більш конкретно, це може наш консультант вам розказати.

_____. Так, питання, у неї, наприклад, є борги, зараз у них там є активи, з яких вони заробляють гроші і, наприклад, гасять борги або там, не знаю, просто оплачують свої витрати. Активи передають в концесію, концесійні платежі ідуть у державний бюджет чи компанії?

_____. Там частково в бюджет...

_____. В бюджет. Окей.

_____. ...але і залишаються.

_____. *(Не чути)*

МОВЧАН. Окей. А з чого все те, що залишається, буде? Тобто просто чия це буде відповідальність? Знаєте, якщо воно без активів.

_____. *(Не чути)*

ШКРУМ А.І. Включай мікрофон і кажи.

БОЙЧУК Т.В. Дякую за запитання.

Влад, можеш показати, будь ласка, слайд той, який зараз останній звіт зі статистичними показниками порту за 23-й і 25-й, просто щоб наглядно. Оце статистика цього терміналу. Історично дійсно він був збитковий, генерував збитки до повномасштабного вторгнення і дійсно була накопичена певна суттєва заборгованість в той час.

Однак після повномасштабного вторгнення з відкриттям українського коридору, дякуючи Збройним Силам України, відповідно порт почав працювати досить серйозно. І був скачок, коли вивозили великий вал зерна з українських портів. Можете побачити, це видно по доходній частині 24-го року, частково 22-го і так само 25-го. Однак за цей період часу порт зумів накопичити велику кількість грошей і розрахуватись, по суті, зі своїми історичними боргами, яких було дуже багато. Однак зараз тренд ви бачте самі, де, по суті, все повертається до тієї ситуації, яка була до війни. І відповідно він в 25-му році буде ще показувати серйозні показники, а вже починаючи з 26-го, можуть бути набагато нижчі.

Тому, власне, відповідаючи на питання: "І концесіонеру переходить актив?", - переходить найбільша затратна частина, це той персонал, цінні кадри, які працюють в порту, спеціалісти, докери, які там працюють, і, власне, з точки зору балансів в рамках технічно-економічного обґрунтування рахувався залишковий баланс порту, і він позитивний.

Я хотів додати до того, що казав Андрій Вікторович, що в порту є ще портофлот, який так само є джерелом генерації прибутку і він обслуговує всі суднозаходи, які є в порту. Це так само у державного підприємства цей актив залишається. Тому, відповідаючи на питання, баланс порту (державного підприємства) буде позитивним.

ШКРУМ А.І. Можна один останній слайд з вашого дозволу, Сергію Олексійовичу. Ми покажемо просто тендерний процес, бо це, мені здається, важливо. Порт дуже великий насправді.

КАШУБА А.В.. *(Не чути)*... питання. Бо коли, як би, держава приймає рішення про управління активами компанії будь-якої, якийсь інший підхід, ніж сама компанія вирішує, то тоді вона буде нести відповідальність за зобов'язаннями. Ну, тому що ти забираєш актив, який там може приносити прибуток, в якусь процедуру його включаєш,

тобто щоб не було такого, що там, умовно, на порту є заборгованість, а потім держава буде це гасити. Тобто тут треба це враховувати. Ну, якщо врахували, добре.

_____. А можна, колеги? Чи...

КАШУБА А.В. Крутеньке питання. Тобто у нас є по суті там потенційний інвестор, який бере на себе зобов'язання вкласти до 300 мільйонів та зберегти тисячу працівників, проводити певні процедури, платити податки і так далі. З боку держави, що ми беремо на себе, зобов'язання? Побудувати якусь інфраструктуру, провести дорогу там, я не знаю, ще щось зробити, ну яка зацікавленість? Ми ж всі хочемо створити екосистему чи створити просто як би успішну історію маленького кусочку порту, яким ми будемо там хвалитись. Ми ж про екосистему, правильно, Ігор Петрович? Які ми на себе беремо зобов'язання перед потенційним інвестором?

ШКРУМ А.І. Дуже гарне запитання насправді і це ми будемо теж обговорювати і вже обговорювали з потенційними інвесторами. Тобто як мінімум інфраструктура, частину може брати на себе інвестор (так?), але частину точно маємо забезпечувати ми - доступ до цього причалу, доступ взагалі до його активу, зрозуміло, маємо забезпечувати ми. Днопоглиблювальні роботи, розмінування зараз теж може бути дуже болючою темою, бо це важливо, але це знову ж таки держава, ну і далі це все вже фіксується в договорі і зобов'язання з обох сторін: і з нашої сторони і з їх сторін, а ми будемо, так простою мовою, торгуватись, що з цього може теж піти на розвиток регіону або на розвиток, наприклад, місцевих громад.

У нас були під час роуд-шоу цікаві дуже пропозиції, про які я, наприклад, не думала, можливо Тарас мене там поправить, коли різні компанії говорили там: "А ви розглядаєте, наприклад, конкурентним преимуществом, конкурентною перевагою, що ми вам частину свого активу дамо, що держава як би буде отримувати частину наших прибутків в незалежності від концесійних платежів".

Тобто зараз світ іде вперед, ну цікаві були пропозиції. Це все в договорі буде обговорюватись, але головне, що ми зараз зробили дуже прозорий процес, щоб була довіра до того, що ми як держава всі свої обов'язки взагалі будемо робити, як завжди.

Тарасе, додаси щось, тому що це така була дискусія довга.

БОЙЧУК Т.В. Я скажу, дійсно, що найбільше питання – це під'їзні дороги були. Цьому приділялась надзвичайно велика увага під час техніко-економічного обґрунтування, був розроблений цілий план по під'їздах до порту Чорноморськ і там потрібно, безумовно, і Агентство відновлення залучати, і відповідно адміністрацію морських портів, тобто там у кожного є своя ділянка, скажемо так, відповідальності. І так само територіальні органи, місцеві, бо різні дороги на різних балансах, але пропрацьовувались комплексно, оскільки якщо піде велика кількість вантажів, тобто там є певні інфраструктурні складнощі, з яким...

_____. По портах?

БОЙЧУК Т.В. Чорноморськ, так.

_____. Тобто там, де ...

БОЙЧУК Т.В. Це і до Чорноморська, і з Чорноморська, для того щоб вантаж міг рухатися вільно. Тобто він буде і в сторону Одеси їхати, і в сторону західної частини України. Тому що контейнери, вони ж вивозяться, вони або автомобільним транспортом, або в сухі порти їдуть. Тобто там, може, частина, те, що іде залізницею, це простіша історія. Там траса М27 є і відповідно з'єднання з нею пропрацьовувалося у великих деталях. Тому ваше зауваження...

Залізниця, там є залізнична станція, вона має досить серйозну потужність, тобто вона не є стримуючим фактором розвитку. В рамках ТЕО досліджувалися і енергетика, і залізниця, і під'їзні дороги. Слабке місце було визначено як дороги, які на майбутнє потребуватимуть суттєвих інвестицій. Тому це і можуть бути по суті і зустрічні зобов'язання, як називаються.

_____. *(Не чути)*

КАШУБА А.В.. Ні. Це Лиман, Сухий Лиман, там немає річок поруч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, вітаю. Щоб ми вже переходили, пришвидшувалися. По-перше, я дуже щаслива, що ми сьогодні і бачимо пані Олену знову серед нас, і дійсно починаємо обговорювати вже позитивні зміни і конкретні речі, до яких призводить спільна робота, і це дуже-дуже позитивно.

У мене декілька питань. І, може, до того, як ти там хотіла перейти до етапів тендеру, вони будуть просто актуальні. По-перше, ми повинні розуміти, тут має бути залучення дуже серйозне Міністерства економіки, щоб складати реалістичні прогнози вантажопотоків і доходів, які можна очікувати, тому що ми не маємо орієнтуватися виключно на концесійні збори, які будуть йти в бюджет, для того щоб ми розуміли взагалі грамотно параметри, і ви в тендерній своїй процедурі в тому числі визначали, в яке бачення ми віримо більше, то тут звісно оці прогнозні показники вони мають бути вагомим таким фактором.

Друге. От ти там казала про внутрішню процедуру скринінгу. Дуже цікаво було б на цьому аспекті теж трохи зосередитися, тому що поки закону у нас немає, ризики для національної безпеки, ну фактично немає законодавчого якби зобов'язання ні у кого оцінювати. Хоча мали б це робити і Служби безпеки України в рамках своїх повноважень по критичній інфраструктурі, і Бюро економічної безпеки, і Міністерство економіки. Тому ну я розумію, що ми кожен тепер на своєму рівні просто намагаємося робити те, що можемо, цікаво було б цей досвід. І можливо взагалі чи було якесь хоча б залучення цих профільних інституцій до якихось аналізів?

Ну а як колишній директор Данської судноверфі можу сказати по соціальних питаннях і по працівниках, що гарні працівники, особливо зараз на українському ринку, вони будуть потрібні усім, хто б туди не зайшов – грамотний, фаховий працівник, який може виконувати свою роботу, який хоче навчатися, хоче розвиватися і вивчати нові технології, він завжди буде просто на вагу золота в будь-якій виробничій компанії, в будь-якій інфраструктурній компанії. Більше того, вони у нас є, ми бачимо по енергетичній галузі, ми бачимо по іншій критичній інфраструктурі, що у нас ці герої є, тому що ми розуміємо, що це робота насправді в настільки небезпечних умовах, яких у світі аналогів немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Тут у нас уже регламент.

Ми замість 20 хвилин, уже скоро буде година, а потім у нас великий порядок денний і ми можемо потім, скажімо так, втратити наших колег, і тому давайте швидко рухатися. Ви хотіли ще одну хвилиночку?

ШКРУМ А.І. Я відповідь на питання дам. У нас ось є табличка. Ось ця табличка мабуть найбільш може бути цікава, це процедура по конкурсу. Як ви бачите, дедлайн 13 березня був якраз на безпековий скринінг і 22 березня загальний. Що таке безпековий скринінг? Насправді класна історія з точки зору, що те, що ми з вами тоді напрацьовували в парламенті і про що ми говорили, я тепер бачу практично, які має проблеми там, або плюси або мінуси. У нас немає закону, тому ми самі робимо цей безпековий скринінг. І ми прийняли таке рішення, що ми розсилаємо всі ці документи на три державних органи, найважливіші два: СБУ, розвідка і РНБО, і вони мають нам надати інформацію по факту – компанії скривають свою структуру. І ми дивимося зараз на відповіді з цих уповноважених органів щодо того, щоб там не було не лише компанії, яка зареєстрована, наприклад, у держави-агресора або у країн, які допомагають державі-агресору, тобто Білорусь, Іран, Північна Корея, і СБУ та розвідка можуть визначити і інші країни.

БУЙМІСТЕР Л.А. Тим більше додайте до розсилки, тому що реально це їхні повноваження, вони хай там попрацюють.

ШКРУМ А.І. І ми от просто зараз саме будемо проходити цю процедуру. От ми зараз прямо тільки отримаємо відповіді. Тому дуже цікаво, там є теж багато таких деталей, в яких можливо треба буде ваша допомога на майбутнє врегулювати.

А далі ми переходимо уже до розгляду заявок, затвердження участі в тендері і конкурентного діалогу. Одне слово, чому конкурентний діалог? Крім того, що це міжнародна якби така історія, це дає можливість ще отримати якісь цікаві пропозиції, от те, що ми говоримо. Не просто там гроші, а щось більш цікаве. І далі вже вони подають після конкурентного діалогу, умовно, нам подають конверти.

Знову ж таки, я перший раз буду проводити цю процедуру. Там конверти, які не можна відкрити, тому що вони змінять колір, якщо ми їх відкриємо. Так. І вони будуть відкриватися публічно. Я думаю, що ми точно здатні комісією прийняти рішення і запросити комітет, голову комітету на відкриття, побачимо, як це все буде відбуватися. У нас теж це перший раз, але цікава така історія.

_____. *(Не чути)*

ШКРУМ А.І. Ну так. Так. І вони ж не мають знати, вони ж не мають знати ставки, умовно, один одного в цьому складі. Так. І прикол в цьому.

КУБІВ С.І. Я п'ять речень скажу буквально. Так?
Перше, якісно підготовлено презентацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нам передадуть.

КУБІВ С.І. Якісно, якісно. Але я би радив вам звернути увагу на певні речі. У нас йде війна, і звернути увагу на ризик на сьогоднішній день форс-мажору і військові ризики. Це дуже важливий блок. І тут треба попрацювати дуже серйозно. Тому що якщо потім підуть ризики судові, коли ми підемо на внутрішній ринок – його не визнають, а на зовнішній – дуже дорогий і дуже довгий, там дуже довго все вивчають.

Друга позиція, ось я написав, це судові і арбітражні спори потрібно передбачити у площині глибокій на перспективу виконання позицій. Все гарно, прибутково, поки не вийде питання до того, а який же прибуток? Тобто ризик виконання фінансових зобов'язань - завжди є в полі ризик. Невизначеність права на майно, це теж тягне за собою, особливо оцінка, яка глобально може бути велика передбачена.

І останнє. Тут треба попрацювати вам з регуляторною службою, і регуляторна політика грає в цій позиції важливу роль. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді ми дякуємо вам за презентацію. Інформацію стосовно процедур організації і проведення концесійного конкурсу щодо Першого та Контейнерного терміналів у порту Чорноморськ взято до відома. Бажаємо успіхів. Будемо продовжувати по інших портах.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до другого питання – про проект Закону про внесення зміни до Закону України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" щодо розвитку соціального підприємництва (реєстраційний номер 14156 від 27.10.2025). Суб'єкт законодавчої ініціативи – Санченко та інші. І доповідає Марчук.

Також хочу проінформувати, що вчора у нас були комітетські слухання з малим і середнім, мікро і середнім бізнесом. Пройшло все у дуже плідній і конструктивній атмосфері. Є велике натхнення працювати разом над тим, щоб спиратися на ті пропозиції, які вони будуть нам давати. Вони об'єднали, по-моєму, 160 різних асоціацій. Наше було завдання їх як можна більше собі ... (*нерозбірливо*) щоб вони були реальними такими інституціями, які буде чути влада і наш комітет.

КУБІВ С.І. Сергію Олексійовичу, є пропозиція встановити регламент доповідачеві.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Регламент, я думаю, нам...

МАРЧУК І.П. Я буквально 2-3 слова, розуміючи, так.

Дуже дякую, колеги, що ви дочекалися.

Дійсно, від таких класних, крутих, великих речей ідемо до підприємництва, бо це основа будь-якої економіки - Європейського Союзу, нашої країни, майже 60-70 відсотків валового продукту та генерується за рахунок мікро, малого і середнього бізнесу.

І що ще хотів би сказати? Що ми продовжуємо спільно, до речі, в тісній взаємодії з Міністерством економіки продовжуємо вибудовувати так звану екосистему підприємництва. Ми зараз працюємо над мікрозайнятністю, скоро, думаю, вам теж анонсуємо, наступний етап – це буде сімейне підприємництво, про яке я скажу трошки згодом, і в контексті, от на цьому шляху до мікропідприємництва за європейськими критеріями, а це до 10 чоловік персоналу і до 2 мільйонів євро обсягу продажів, ми вбудували зараз і через законопроект Олександра Санченка теж надважливий сектор, який тісно пов'язаний з підприємництвом і саме соціальне підприємництво, особливо це релевантно зараз, коли, ну ви знаєте, який масштаб волонтерської допомоги і в принципі соціальні підприємці працюють не тільки заради прибутку, а також заради своєї соціальної місії.

Тому, з вашого дозволу, шановні колеги, я передаю слово Олександру Санченку.

Олександр, прошу вас ну декілька хвилин по ключових моментах пройтися так, щоби члени комітету мали розуміння про вашу законодавчу ініціативу. І будемо рухатися далі. Дуже дякую.

САНЧЕНКО О.В. Дякую, Ігорю Петровичу. Дякую головуючому.

Спробую, так, тоді максимально стисло про законопроект, який ми з Ігорем Петровичем розробляли. Він про підтримку і розвиток соціального підприємництва. Як вже було зазначено, соціальне підприємництво відрізняється від звичайного тим, що крім отримання прибутку є ще соціальна місія.

На простих прикладах, мені здається, так буде простіше, більшість з вас може знати такий приклад як Urban Space 100 в Івано-Франківську – це кафе-ресторан, який 80 відсотків прибутку потім направляє на соціальні ініціативи в місті. Або в Києві є музей "Третя після опівночі", де працевлаштовують незрячих. Тобто це або модель працевлаштування більше 50 відсотків, або модель, коли більше 30 відсотків від прибутку йде на вирішення конкретних соціальних проблем. Звичайно, що в часи повномасштабної війни і післявоєнного відновлення буде важлива така сильна соціальна складова.

Другий важливий елемент, це є частиною нашої європейської інтеграції. 27 листопада 2023 року Рада ЄС прийняла рекомендацію, яка прямо закликає всі держави-члени розробити свої національні стратегії розвитку соціальної економіки. Власне кажучи, це нам і дозволить це зробити.

І також є такий важливий факт, що ми завдяки цьому євроінтегруємося. Бо в Європі вже налічується 2,8 мільйона соціальних підприємств, 13,6 мільйона європейців вже залучені як працівники в них. І в Європі є окрема фінансова підтримка для цієї сфери МСП – це 2,8 мільярда євро гарантій спеціально для соціальних підприємств через програми InvestEU на 2021-2027 роки.

Якщо казати, завершуючи, про саму суть законопроекту, ми вводимо сам термін і фактично даємо можливість соціальним підприємцям подаватися на ті, ну для них розробляти ті програми, які існують, або долучатися до тих програм, які існують для малих, для МСП.

Дякую. Спробував максимально стисло. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Є пропозиція підтримати і взяти за основу.

Немає заперечень?

Тоді прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Я – за. Кисилевський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

КИЦАК Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман Ганна.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський. Не з'явився?

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко. Галино. Була на зв'язку.

Рішення прийнято.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, врахуйте, будь ласка, зараз, секунду, врахуйте, будь ласка, також мій голос – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую таку ініціативу колег.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

САНЧЕНКО О.В. Дякую, колеги, за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер далі третє питання. Це проект Закону про сімейне підприємництво (реєстраційний номер 13109 від 17.03.2025). Суб'єкт законодавчої ініціативи Марчук та інші.

Ігор Петрович.

МАРЧУК І.П. Дякую, Сергію Олексійовичу.

Ну ми не знижуємо темп, взяли хороший у нас темп. Дивіться, та сама еволюція підприємництва, коли людина відчула, що вона проактивна економічно, коли людині все вдається на рівні самозайнятості, звісно, виникає питання до розширення, і ми пам'ятаємо цю класичну формулу 3F "Friends, family and fools", що значить друзі, сім'я або дурні. Ну це не дурні насправді, а це ті, хто не боїться інвестувати в стартапи на самих ранніх стадіях. Тому коли ми говоримо про розширення уже підприємницької ініціативи, дійсно, перш за все ми звертаємося до сім'ї. Це перший аспект.

Другий. Ми знаємо, що зараз у нас в принципі, на жаль, але війна робить речі надзвичайно складні і для соціальної сфери, у нас величезна деструкція сімей, у нас розвалюються, розпадаються сім'ї. Ми думаємо, що завдяки поліпшенню умов для розвитку сімейного підприємництва саме ми зможемо додатково якимось чином впливати і вже на базі якихось економічних можливостей додаткових, які будуть виникати у сім'ї, впливати позитивно на все ж таки укріплення сімей.

Третій і надзвичайно важливий фактор, який ми теж намагаємося закрити законопроектом, це депопуляції територій. У нас є так звані непромислові території, я знаю, що ви знаєте, що я цим займаюся, тому знову ж таки запобігання депопуляції, міграції населення – це європейський досвід, який показує нам, що місцевості, де розвинутий сімейний бізнес і ті популяції, які знаходяться, вони більш стійкі, і це теж надважливо для місцевої економіки. Тому ми, не мудрствуя лукаво, взяли такий хороший

бенчмарк, який називається Закон про фермерське господарство, де визначений статус сімейного фермерського господарства. Це вже законодавство працює, ми його модифікували, розширюємо сфери економічної діяльності і надаємо не тільки виробникам агропродукції, не тільки тим, хто там вирощує пшеницю, а перш за все тим, хто буде виробляти продукцію, а це мова йде і про крафтову продукцію, про ремісництво і таке інше.

Тобто наш законопроект базований в переважній своїй більшості, так сказати, положень на вже працюючих, так сказати, механізмах, інструментах, які знаходяться в законодавчому полі України, ми просто розширюємо цей спектр.

Дуже сподіваємося, що для нас ще бенчмарк як країни – це Сполучені Штати, там більше 15 мільйонів таких мікросімейних, сімейних підприємств, вони дуже стійкі, дуже стабільні. До речі, існує статистика, що на них менше впливають, так сказати, геополітичні кризи, вони, в принципі, максимально швидко адаптуються до зовнішніх змін. І я мрію про те, що такий відсоток, а це 5 відсотків, плюс-мінус, від загальної чисельності населення, у нас з'явиться теж сімейних підприємств.

Тому намагався я якомога швидше. Дякую, що дослухали і прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Це дійсно класний проект, тому що люба особа чи люба навіть, і в даному випадку, сім'я, яка робить місця робочі (так?), це є дуже важливо. Але наше законодавство на сьогодні, воно не є врегульованим, бо тут багато речей є морально-понятійних, які треба врегулювати буде в перспективі. І тут треба подумати між першим і другим читанням, як це зробити.

Коли ми говоримо, наприклад, діти 14 років, далі ми ставимо питання у майбутньому: є проблема Пенсійного фонду, є проблема соціального забезпечення. Тут треба подивитися, як ми будемо робити.

І третя важлива тема, яку треба врегулювати, що коли працює сім'я і напрацьовуються відповідно активи – одні, другі, треті, діти в 14 років не мають права на той чи інший актив, наприклад, так? Виповнюється повноліття, як обліковується актив? По-різному бувають відносини в сім'ї і нарощування тих активів. І тут потрібно подумати про певну, я би сказав, не форму звітності, а облік тої чи іншої статистики, яка дає чітке право заробітку, там, дітей з 14 років до повноліття.

Понятійність соціального забезпечення, виплати, формування зарплати. Дитина в 14 років отримує зарплату? На картку батька, матері, сім'ї, як це буде? Оце дуже і дуже важливі теми.

Тобто, я рахую, це правильний підхід. Друге, треба врегулювати, щоб понятійність відносин, які морально, вони стовідсотково правильні, треба врегулювати між першим і другим читанням. А третє, треба подумати напевне і з іншими комітетами, як врегулювати облік і забезпечення тих людей, які відповідно працюють. У випадку критичному, що я і говорив у попередній презентації морських портів, так? Коли є критичність, тоді виникає проблема, а немає проблеми, воно все дуже ... *(нерозбірливо)*

І щоб не повторюватися. Дякую вам, Ігорю Петровичу, треба врахувати певні речі, які говорили у нас ГНЕУ, вони важливі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання відносно того, що у свій час в Україні вперше у світі Шептицький запропонував кооперативний рух. І якраз ця родинна частина, фамільні бізнеси є частиною якраз кооперативів. Тому коли вони були ..., то ми розраховували, що якщо правильно цей рух, скажімо, ініціювати, то може виникнути до мільйона кооперативів в нашій країні. І це може бути основою для великої вже долі ВВП. У нас по кооперативу, я просто не знаю, хотів запитати, є законодавство чи ні? Чи нам треба ще, крім того, що ми зараз розглядаємо, ще і відносно кооперативів? Тому що це, може, буде класна історія, коли є об'єднання там цих малих сімейних компаній, вони створюють кооператив і переробка, переробка. Це ми мусимо стимулювати. І, можливо, над цим теж треба попрацювати.

КУБІВ С.І. Коли ми говоримо про Шептицького, там побудована була і філософія, і структура, я би сказав, внутрішньої людини, моральної відповідальності за. Але і були встановлені певні запобіжники, що, наприклад, десятина віддається там так, на навчання, враховувалися громади, заробітки, лісові господарства. Між іншим, у книзі, у тритомнику Андрія Шептицького є цілий блок висвітленої тої позиції. Якщо буде цікаво, я ту позицію можу дійсно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. До речі, десятина – це було щось нове якраз і релігійне.

КУБІВ С.І. Це не релігійне. Тобто поняття понятійності економіки врегулювалося десятиною як такою. І воно відповідно було.

Друге. Ту десятину і цей збір, який був в лісовому господарстві, у веденні сільського господарства, вівчарства, 200 тисяч, там, Старосамбірщина і так далі, він сам, Шептицький, або уповноважені люди приїжджали туди, вони дивилися на певні цифри, які давали, вони в громаді визначали певне: в кого багатодітні сім'ї, кому потрібна медична допомога. Тобто це було сегментарно зроблено на понятійності в хорошому плані.

Те, що стосується кооперативного законодавства. Кооперативне законодавство при формуванні ще в 90-х роках було сформовано, але його сьогодні треба удосконалити і по соціальному, і по економічному, і, найголовніше, по управлінському обліку.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ну, законодавчому.

КУБІВ С.І. Законодавчому, так.

МАРЧУК І.П. І я буквально два слова. Сергію Олексійовичу, дивіться, оскільки ми десь рік назад оце зареєстрували і цю, так сказати, законодавчу ініціативу, і там частина законів вже змінилася, звісно, ми це будемо відшліфовувати. Я там буду просити ще і підтримати по 116-й статті, для того щоб ми мали простір, це безумовно.

Але, дивіться, тут ще що важливо? Що цей закон, я дуже сподіваюсь, він, так сказати, започаткує рух. Тому що сьогодні в Україні немає, на жаль, так сказати, тобто є певні осередки сімейного бізнесу, а ми дивимося на більш, так сказати, широкий спектр, на суб'єктів сімейного підприємництва. Це більш менші, тому вони мають бути масовим рухом, розумієте?

Степане Івановичу, дякую за коментарі. Ми це все врахуємо і, думаю, спільно зробимо реально законопроект, закон, який створить рух сімейного підприємництва в Україні.

КУБІВ. ...десятину платили в центральний бюджет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Ігорю Петровичу.

У нас є ще прохання долучитися від Офісу омбудсмена, бізнесомбудсмена. Будь ласка, дуже коротко, стисло.

ГАЛУЩЕНКО С.А. Добрий день, пане голово! Дуже дякую за можливість прокоментувати положення законопроекту.

Уповноваженим Верховної Ради з прав людини цей законопроект опрацьований. Офіційна позиція була надіслана Комітету соціальної політики, оскільки надійшов запит від цього комітету.

В цілому законопроект Уповноваженим підтримується, але дійсно є певні неузгодженості, які можна врегулювати під час доопрацювання до другого читання. Зокрема ми побачили неузгодженість положення законопроекту із положеннями Сімейного кодексу, із положеннями Кодексу законів про працю. Дуже важливо про те, що цей законопроект врегулює питання зарахування до страхового стажу період роботи, за цим законопроектом, у членів сімей, членів суб'єкту сімейного підприємництва, але для того, щоб ця норма запрацювала, обов'язково необхідно вносити зміни до Закону про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, оскільки без внесення змін до цього закону, на жаль, страховий стаж за принципом страхування не буде зарахованим.

Є ряд неузгодженостей саме статті 12, але є дуже хороша норма в статті 12, яка говорить про те, що якщо суб'єкт сімейного підприємства відповідно до чинного законодавства, особа, яка в нього працює, зазнала шкоду чи здоров'ю чи іншу, то він має це відшкодувати, це хороша норма, але є норма, яка говорить про те, що забороняється використовувати в шкідливих і тяжких умовах праці неповнолітніх, жінок, осіб з інвалідністю, тому це положення необхідно додати в цей законопроект.

Якщо коротко. І якщо цікава позиція Уповноваженого, ми можемо надіслати офіційно на комітет цю позицію. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, посилайте. Будемо враховувати.

У нас іще є Міністерство економіки. Будь ласка, теж приєднуйтеся до обговорення, заступник.

ЦИБОРТ О.С. Дякую вам. Вітаю всіх. І насправді позиція Мінекономіки - підтримувати законопроект в цілому, оскільки його мета загалом відповідає завданням стратегії розвитку малого і середнього підприємництва до 2027 року в частині нормативного регулювання розвитку сімейного підприємництва. Ну і водночас там різні ЦОВВ виявили бажання доопрацювати окремі положення, але пропонуємо до цього

підійти якраз у ході підготовки до другого читання, і буде закон підтриманий в першому читанні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді є пропозиція проголосувати. Тому хочу тоді зачитати нашу остаточну редакцію. За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про сімейне підприємництво (реєстраційний номер 13109) та рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Тоді прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримую

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Кисилевський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак.

Колтунович. Не з'явився? Колтунович. Ні.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лічман. Дякую.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський. Не з'явився, так?

Марчук. Безумовно - за.

МАРЧУК І.П. За – Марчук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Молодець, встиг.

Тарута – за.

Янченко. Галочка.

У нас голосів достатньо. Рішення прийнято.

МАРЧУК І.П. Дуже дякую, Сергію Олексійовичу. Дуже дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігорю Петровичу, дякую за два дуже важливих проекти закону. Точно це покращить...

(Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Знаєте, коли ми...

_____. І по 116-й.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте.

Ремарочка, коли ми голосували за ринок землі і тоді ми якраз і казали приклад Франції, де у Франції дуже великі обмеження. Франція і Японія - найкраща політика по ринку землі, там заборонено передавати в наслідство дітям, якщо діти не працюють на землі. І якщо вони живуть далше 40 кілометрів і не хочуть повертатися і жити тут, то територіальна громада виставляє це з тими умовами, хто тут живе, продає - і дітям тільки гроші. І вони кажуть, що для нас це не тільки збереження території, але збереження нашого генофонду. Тому що людина, яка працює на землі, вона більш духовна, вона є якраз тим генофондом, який і далі зберігає Францію.

І це дуже важливо, що ми кажемо, як збудувати хату. А це ж не просто хата, це про філософію, це передача уже дітям того духовного середовища і любові не тільки до

батьків, а любові ще до землі, до країни через землю і через батьків іде і до Батьківщини і формується тоді зовсім інший духовно-соціальний уклад.

Є ще...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Куркуль. Куркуль. Треба. *(Сміх)*

Окей. Дивіться, нам треба 116 статтю проголосувати. Тому, беручи до уваги висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо усунення деяких неузгодженостей та врахування висловлених зауважень і пропозицій до законопроекту, в тому числі те, що ми сьогодні чули, комітет ухвалив рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і правок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та суперечностей у тексті законопроекту 13109, інших структурних частин зазначеного законопроекту або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду у першому читанні, та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Тому прошу проголосувати за 116 статтю відносно проекту Закону 13109.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак.

Колтунович не з'явився?

Кубів Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Враховуючи, що ви так гарно говорили про Шептицького, я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Переконали. Ну це правда, це ж наше надбання. Перші у світі.

Колтунович не з'явився.

Кубів Степан Іванович – за.

Лічман. За.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маріковський не з'явився?

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко Галина не з'явилася? Не з'явилася.

9 достатньо. Ми прийняли рішення.

Так що я вітаю Ігоря Петровича. І хотів би додати, скажімо так, маленький приклад того, що замислив Шептицький, в УКУ, вони це, я хочу сказати, трошки втілили. Український католицький університет – це найкраще духовно-просвітницьке середовище нашої країни. І це якраз...

КУБІВ С.І. Частково, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Частково. Але тут засновником був великий наш друг Борис Гудзак і він якраз з філософією Шептицького це заснував.

БУЙМІСТЕР Л.А. Сергій Олексійович, втрачаємо кворум.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, я ж, навпаки...

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги втрачаються...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже буде цікаво, багато цікавого ще в кінці.

Далі. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності (реєстраційний номер 13554 від 28.07.2025), суб'єкт законодавчої ініціативи – Кабінет Міністрів України.

Лічман Ганна доповідає.

ЛІЧМАН Г.В. Шановні колеги, я спробую дуже швидко. До нашої уваги запропонований урядовий законопроект 13554 – про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності.

Насправді він спрямований на створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу та зниження адміністративного навантаження на підприємців шляхом скасування неефективних застарілих інструментів державного регулювання господарської діяльності.

Що саме пропонується? Скасувати 63 інструменти державного регулювання, які на сьогодні втратили вже актуальність або є дублюючими.

Більшість міністерств і відомств, включаючи Мін'юст, МОН, МОЗ, погодили законопроект без зауважень.

Міністерство економіки та Мінрегіон висловило повну підтримку концепції документа.

Але разом з тим, що ми маємо таку загальну підтримку – є низка профільних комітетів Верховної Ради, які висловили зауваження. А саме це Комітет екологічної політики та природокористування. Попередньо ми спілкувалися з головою, домовилися, що дай боже, якщо буде проголосований законопроект, долучимо Комітет екологічної політики до доопрацювання до другого читання. Чому? Тому що велика частина цього законопроекту містить ті норми, які є предметом відання екологічного комітету.

Також маємо певні зауваження від науково-експертного управління, деяких центральних органів виконавчої влади, які надійшли до нас. Вони стосуються як техніко-юридичних аспектів, так і практичної імплементації деяких норм.

Тому, шановні колеги, за таких обставин, враховуючи необхідність дерегуляції, важливість дерегуляції для економіки України, пропоную рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект у першому читанні за основу з урахуванням статті 116.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене є зауваження відносно того, що були засідання міжвідомчої робочої групи, а нам ні одного протоколу Кабінет Міністрів не дав. І ми до кінця не розуміємо, про що йде мова.

ЛІЧМАН Г.В. В принципі, в законопроекті викладено, про що йде мова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що?

ЛІЧМАН Г.В. Я кажу, в законопроекті викладено, про що йде мова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, у нас немає протоколів міжвідомчої робочої групи. А вони там якраз...

БУЙМІСТЕР Л.А. Це можемо комітетським зверненням запросити на комітет, Сергію Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я про що і кажу, щоб запросити на комітет і ознайомитися з цими протоколами, тому що ми поки не розуміємо всю процедуру, під що підпадає, а під що не підпадає.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Дивіться, що б я радив, колеги. Враховуючи, що ми беремо тут статтю про банкрутство, їм взагалі треба виділити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, це про...

ЛІЧМАН Г.В. То дерегуляція. То моє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це відносно спрощення умов ведення бізнесу.

ЛІЧМАН Г.В. Так-так, це дерегуляція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Деретуляція.

ЛІЧМАН Г.В. А давайте, будь ласка, надамо слово, у нас є представники міністерства, одразу. По 2 хвилинки буквально скажуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, давайте. Тому що у нас немає протоколів міжвідомчої робочої групи і ми до кінця не знаємо, про що ми голосуємо.

БУЙМІСТЕР Л.А. Протоколи хай нададуть, але пропоную підтримувати, колеги. Це гарний законопроект, треба приймати.

ЦИБОРТ О.С. Дякую. Шановний пане голово, шановні народні депутати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почекайте! Зараз у нас між собою.

КУБІВ С.І. Я би хотів отримати, нехай нам хоча би прокоментували, що заперечують (*нерозбірливо*) ... Або ти, або хто є...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Міністерство.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Міністерство. Зараз міністерство, так.

Будь ласка.

ЦИБОРТ О.С. Дякую. На ваш розгляд пропонується законопроект дійсно дерегуляційний. Він спрямований на створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу та зниження адміністративного навантаження на підприємців. Він повністю підготовлений на основі пропозицій органів влади і відгуків від бізнесу, які ми отримували, і також ті, які є, наприклад, в дашборді по дерегуляції нашій.

Законопроект є комплексним дерегуляційним рішенням та передбачає скасування 63-х неефективних, дублюючих або інституційно застарілих інструментів державного регулювання господарської діяльності в різних сферах економіки. В тому числі якщо говорити по сферах, це 18 в охороні атмосферного повітря та водного господарства, наприклад, це дозвіл на штучні зміни атмосфери для господарських цілей, 23 в сфері агропромислового комплексу, 10 в сфері енергетики та будівництва і 12 в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Реалізація запропонованих змін дозволить усунути низку регуляторних бар'єрів для бізнесу, спростити окремі процедури та підвищити ефективність державної регуляторної політики. Економічний ефект, прогнозований від скасування цих застарілих інструментів, які заважають на сьогодні бізнесу, за попередніми підрахунками складатиме 0,4 мільярда гривень на рік.

Прошу підтримати пропозицію Ганни Василівни і щодо прийняття проекту в першому читанні, оскільки важливий законопроект, і який дозволить дерегулювати для бізнесу, і зняти ці бар'єри. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому ви нам не направили ці протоколи, Олександрє?

ЦИБОРТ О.С. Давайте, так, я зараз уточню, але мені здається, що мали би направити. Зараз.

Прошу Міністерство економіки, якщо є представники, хто може прокоментувати по протоколах, будь ласка.

ОЛІЙНИК О.Г. Колеги, шановні народні депутати, дякую за слово, дякую, Олександрє. Ми протоколи МРГ можемо надіслати в робочому порядку, без питань, їх там багато, тому що напрацювань було багато, і надішлемо. Також у нас є таблиця зведена, в якій ми аргументували, чому конкретні інструменти держрегулювання потребують скасування. Там є позиція і наша, й інших органів влади. Тому, без питань, все буде доступно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, проінформуйте керівництво, що це останній раз, коли ми щось приймаємо без документів, які обоснують ту чи іншу позицію законодавства. Ми наступного разу цього робити не буде. Не буде турборежиму. Дайте нам повністю всі документи, щоб члени комітету все продивилися, розуміли про що ми голосуємо. Тому що

ви в робочих групах якраз всі ці позиції обговорювали, а ми не знаємо зараз, за що ми голосуємо, до кінця не знаємо. Ми розуміємо, що дерегуляція це дуже важливо, і саме слово дерегуляція вже нас надихає, скажімо так, голосувати за це, але ми хотіли би все ж таки осознанно це робити. Дякую.

Тоді є пропозиція. За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення: внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності (реєстраційний номер 13554) та рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу, як пропонують члени комітету. Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я підтримую цей законопроект і повністю підтримую Сергія Олексійовича. Прохання до міністерства: надавайте на комітет те, що результати вашої роботи, груп міжвідомчих, позиції всіх органів влади, які ви збираєте. Тому що для нас це важливо – бачити, які відповіді вам дають при проходженні урядових погоджень. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Кисилевський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підключився. Дякую.

Колтунович не з'явився? Буде у відрядження проситися, ми йому не підпишемо. Наступний раз буде розуміти, що треба мати дисципліну.

Кубів Степан Іванович.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Це просто, як стимулювати ж треба. Я знаю, Людочка, тобі велика подяка. Ну це ж як, це ж повага до інших членів комітету, які працювали і які намагаються все ж таки мати ефективність від своєї роботи. А голосування і кворум – це святе.

Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. Сергей Алексеевич, не забудьте, что я - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маріковський.

Марчук.

МАРЧУК І.П. Так. Я – за. Але теж підтримую те, що мають бути правильні, правильні комунікації між міністерством і комітетом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко Галя з'явилась? Може набрати її? Янченко.

Ну у нас є кворум, так, ми проголосували.

А тепер нам треба 116 статтю проголосувати. Тому, беручи до уваги висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо усунення деяких неузгодженостей та врахування висловлених зауважень і пропозицій до законопроекту, пропоную ухвалити рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та суперечностей у тексті законопроекту 13554 і інших структурних частин зазначеного законопроекту та інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Кисилевський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович. Не з'явився. Ми йому вже "жовту" карточку дали.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський не з'явився.

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галиночко. Дякую.

Так, переходимо до наступного питання порядку денного – це проект Закону про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеного провадження у справах про банкрутство

(неплатоспроможність) для суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва та особливостей застосування процедур банкрутства для державних підприємств та/або господарських товариств щодо яких прийнято рішення про приватизацію (реєстраційний номер 15024 від 10.02.2026). Суб'єкт законодавчої ініціативи – Мовчан та інші.

Тому пропоную слово Олексію Мовчану. А потім далі – дебати інших членів комітету.

МОВЧАН О.В. Дякую дуже. Я МовчАн.

ГОЛОВУЮЧИЙ. МовчАн. Sorry. Вибач.

МОВЧАН О.В. Нічого-нічого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ти ніколи не мовчиш.

МОВЧАН О.В. Точно, ніколи.

Людмила Анатоліївно, перепрошую. Шановні колеги, давайте оперативно пройдемо його.

Дивіться, у нас такий сьогодні комітет для малого бізнесу. І це вперше у процедурах банкрутства щось таке з'являється, яке реально може запрацювати. Насправді процедура спрощена, ну умовно спрощена процедура для малого бізнесу була закладена ще в кодексі від 19-го року, але вона фактично не запрацювала, бо там не було по суті вигідних умов для малого бізнесу, і що ти середній, що ти великий бізнес, ти йдеш по стандартній процедурі - дорого, довго. Процедура банкрутства у нас забирає більше 3 років середня, буває і 5, і 6. І коштує це там в середньому більше 150 тисяч гривень тільки за старт, за вхід в процедуру. Ну для мікро і малого бізнесу це може бути обтяженням. І нам тут пощастило в цій частині, так? Чому ми взяли за цю реформу? Бо Європейський Союз сам запропонував нам адаптувати євродирективу від 19-го року, яка говорить про те, що можна зробити спецпроцедуру, так званий фаст-трек, саме для мікро і малого бізнесу. Критерії його визначаються в профільному законодавстві, ну, вони в Європейському Союзі і у нас уже всі однакові – до 10 і 50 працівників і до 2 і 10 мільйонів євро оборот. Тобто така стандартизована історія.

І що тут закладається, щоб можна було провести таку процедуру спрощену, процедуру банкрутства для таких категорій? Якщо вони доведуть, що вони добросовісні,

тобто там є певний набір критеріїв для них, що якщо у тебе немає підтверджених або так: якщо у тебе немає судових позовів по фраздаторних правочинах, тобто якщо ти не намагався вивести активи до банкрутства, вiндикаційних позовів і так далі, тобто якщо ти, умовно, чесний бізнес, працював, але сталася халепа, заліз у борги і не можеш вилізти, держава тобі пропонує оцю спецпроцедуру. Там також є арбітражний керуючий, арбітражний керуючий тільки не має тих повноважень, які він має в стандартній процедурі банкрутства, він не може замінити менеджмент і так далі, тобто він отакий собі супервайзер за тим, щоб довести процедуру вчасно і швидко. Значить, цільові, планові цифри – це зменшити вдвічі вартість банкрутства, точніше так: зменшити до 180 днів строк банкрутства. Тобто щоб за 180 днів малий бізнес міг пройти, оновитися і йти собі далі жити.

Тобто йому не обов'язково йти в ліквідацію, він може погасити свої зобов'язання, скористатися мораторієм на виконання вимог кредиторів та і на виконавче провадження, тобто за цей період оновитися, розрахуватися і далі собі працювати, тобто продовжувати бізнес, а не вічно оце страждати в процедурі банкрутства. Оцей законопроект – це "маячок" Ukraine Facility, взагалі-то його треба прийняти в двох читаннях до кінця цього місяця, але зрозуміло, що це, значить, і тижня виходить. *(Шум у залі)*

Але, дивіться, нам непогано буде, якщо ми пройдемо комітет, уже буде про що говорити з європейцями, а там далі будемо готуватися до зали.

І окрема частина стосується мораторію на банкрутство для компаній, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, у нас є дуже багато таких у фонді зависло підприємств, які фактично ходячі зомбі, ну там, наприклад, завод "Доріана", ми колись з вами розбирали, там ще є, там де у них вартість активів у 40 разів менше, ніж вартість кредиторської заборгованості, це означає, що навіть його продали за одну гривню, такий актив на приватизаційному аукціоні, то потенційний покупець ще мав би доплатити кілька мільярдів за те, щоб якби цей актив отримати. Тому там немає іншої процедури, окрім як процедури банкрутства, бо процедура банкрутства це ну фактично там списання всіх обтяжень і потім актив може працювати.

І ми тут пропонуємо механізм збалансований, відпрацьовували його з фондом для того, щоб власне от такими от почистити цей портфель підприємств, бо на них немає, не може відбутися процедура приватизації навіть за одну копійку.

Це дуже коротко. Я готовий відповідати на ваші запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз хотів ще проінформувати, що у нас за 4 дні до реєстрації цього проекту закону Кабінет Міністрів зареєстрував проект Закону 15004 про цю ж тему, і тут треба розуміти, це альтернативний чи це основний, а Кабміну альтернативний. Це перше.

По-друге, є зауваження іще Фонду держмайна, ми дамо також можливість Фонду держмайна дати свій коментар, а до цього я хотів би Степану Івановичу надати слово.

КУБІВ С.І. Дивіться, колеги. Дійсно дякую, Олексію Васильовичу. Такі законопроекти взагалі повинен готувати фундаментально уряд. Цей законопроект має вноситись на урядову площадку, де входить Фонд, Мінфін і всі інші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так вони зареєстрували свій.

КУБІВ С.І. Я розумію, ну так виходить, що ми перші, розумієте, загалом виносили ці проблеми. Тобто я вважаю, що для політичного представлення держави Україна, отримання і виконання функцій, зобов'язань, його треба на комітеті прийняти, перше читання. А друге, треба відповісти, і ви відповіли, чи то є альтернативний чи інша позиція. Питання Цивільного кодексу, питання, в мене там є 4 позиції, не буду вже називати, які треба в'яснити, і це дуже важливо.

Якщо уряд, який вніс закон зареєстрований, вирішує питання сумісності або формування єдиного цілого документа, тоді окей, а політично треба прийняти, дати можливість на переговорну площадку виконання умов по міжнародниках, що підв'язано під кошти, вибачте, ну вже я в простій формі це говорю.

Дякую.

МОВЧАН О.В. Дивіться, цей законопроект ми узгодили з Європейською комісією, працювали, тобто там дуже маленька група людей в принципі в країні, які займаються законодавством про банкрутство. Тому, типу, ми знаємо урядовий, уряд знає наш, просто мені політично простіше вести свій законопроект, я це вже з досвіду просто зрозумів, бо я не завжди розумію всі цілі і задачі і всю комунікацію, яка була в уряді, там, наприклад, з Європейською комісією, і потім ми це вилловлюємо. Наприклад, так важко було по публічних закупівлях. Тому це вже вкотре я так роблю, ми напрацьовуємо свій, відпрацьовуємо з Європейською комісією, з усіма стейкхолдерами, в тому числі Мін'юст,

якщо є сьогодні, вони можуть сказати, вони його підтримують теж, цей законопроект. Тому як би там немає принципових розбіжностей, ідеологічних ...

КУБІВ С.І. То по філософії життя, що теща краще любить зятя, ніж свекруха невістку. Так? Оці два законопроекти.

МОВЧАН О.В. Ну і плюс, дивіться, там в міністерстві на цей час не було міністра, там було щось таке, тому як би я політично вибрав такий шлях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Ігорю Петровичу.

МАРЧУК І.П. Я просто мегакороткий коментар. Це дійсно крута і важлива для мікро і малого бізнесу ініціатива – це ціла політика в рамках Європейського Союзу. Більше того, я ще додам, Олексію Васильовичу, що там ще є інша політика, яка пов'язана зі спецпроцедурою по банкрутству – це так звана політика "другого шансу". Тобто надається компаніям, які, скажімо так, в добросовісний засіб постраждали від банкрутства, якомога швидше відновити свою діяльність і рухатись далі. Тому абсолютно по-європейськи і дуже дякую за цю ініціативу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Людмила.

БУЙМІСТЕР Л.А. Приєднуюсь до подяк Олексію Васильовичу за те, що взявся за таку насправді важливу і складну тему.

Єдине, що вдалося мені уже вивчити цей законопроект до першого читання і насправді можу сказати, що, як і в усіх законопроектах, є багато чого на обговорення і для вдосконалення. Я не реєструвала альтернативний законопроект до цього, тому що попередньо ми розмовляли про те, щоби не робити якби конкуренції законопроектів, а спробувати його якомога швидше, можливо навіть до першого читання, доопрацювати на комітеті.

Тому от тут є просто таке, по-перше, процедурно-регламентне питання: чи ми можемо якісь правки вносити до першого читання комітетські? Чи доопрацювати? Бо, в принципі, всі пропозиції вже готові. Вони просто не були...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді давайте ми послухаємо Фонд держмайна, Мін'юст і потім приймемо рішення.

БУЙМІСТЕР Л.А. Так. Бо, в принципі, ми всі розуміємо, що там проблематика є і по автоматичному звільненню боржника від непогашених боргів, і по відсутності регулювання розгляду майнових податкових спорів, і по призначенню ліквідатора боржника та збереження повноважень органів управління, і короткі строки для кредиторів, і відсутність права суду в відмові затвердженні звіту ліквідатора. Це взагалі дуже така інноваційна, дуже сильно лібералізована, мені здається, практика, коли суд не може вирішити, що звіт ліквідатора незадовільної якості, наприклад, наданий або не містить всієї інформації.

Тобто є такі речі дійсно, які треба доопрацьовувати, і ми про це говорили. Тут питання скоріше, я ж кажу, процедурне, як нам краще це зробити, тому що правки всі є готові.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якраз послухаємо Фонд держмайна і Мін'юст, а тоді приймемо рішення. Тому що тут дуже важливо, ми ж кажемо про те, щоб через банкрутство все ж таки оздоровлювати підприємства. На жаль, ми бачимо касту, ну той, хто спілкується з бізнесом, що є велика каста сьогодні управляючих банкрутств і насправді вони на цьому, вони не відновлюють, а, навпаки, стараються якомога більше заробити. І такі приклади, що я не хочу навіть казати. Але це велика проблема на сьогоднішній день. І тому ми мусимо все ж таки робити так, щоб захищати підприємства, щоб вони не зникали, а щоб вони оздоровлювалися.

Тоді Фонд держмайна, там буде Шрамко Андрій, а потім – Кравченко, Мін'юст.

КИЦАК. Сергію Олексійовичу, зв'яжіться, будь ласка, з Кисилевським або Янченко, щоб у нас був кворум для голосування цього питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є, є. Вони просто, коли буде голосування...

КИЦАК Ну підготувалися, так

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

Андрію, вам слово.

ШРАМКО А.В. Заступник голови фонду Шрамко Андрій. Сергію Олексійовичу, Олексію Васильовичу, дякую за слово.

В цілому законопроект, вважає Фонд державного майна, має позитивну сторону, врегулює низку дуже важливих питань, особливо в частині спрощення процедури банкрутства суб'єктів мікропідприємництва, малого підприємництва, ... *(не чути)* позитивним. І ми його підтримуємо в цій частині.

Разом з тим, ми надали низку там застережень, технічного характеру багато їх є, які ми готові відпрацювати в робочому режимі з комітетом, в тому числі з Олексієм Васильовичем. І, можливо, щоб зараз не завантажувати вас цими технічними деталями, підтримуємо, але готові відпрацювати його редакційно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Мін'юст, Кравченко.

КРАВЧЕНКО Л.М. Доброго дня, шановні народні депутати, шановний Сергію Олексійовичу, Олексію Васильовичу. Заступник міністра юстиції Кравченко Людмила.

Ну ми дійсно теж проробили дуже багато роботи з питання вирішення саме спрощених процедур для суб'єктів мікропідприємництва і малого підприємництва. І наш законопроект, який ми внесли на декілька днів раніше, був погоджений Європейською комісією в остаточному варіанті без зауважень, тобто вся процедура запровадження спрощеної процедури санації для суб'єктів, які мають там намір відновити свою платоспроможність, була яка, скажімо так, схвалена в повному обсязі.

Законопроект Олексія Васильовича, він по предмету ширше, ніж законопроект Мін'юсту, і охоплює деякі питання, які ми не регулювали в нашому законопроекті.

Тому зауваження ми теж надали комітету. Я думаю, що ви їх отримали, тому що вони були ще на початку місяця. І в ньому є моменти, які дійсно потрібно доопрацювати, вони пов'язані із виконавчим провадженням, з такими точковими незначними змінами, які, наприклад, регулюють в одній статті питання, але недоврегульовано в іншій, що все в принципі можливо врегулювати шляхом доопрацювання його до другого читання. Але нам би дуже хотілось, щоб ті напрацювання, які в нашому законопроекті, теж були взяті до уваги, тому що там позиція погоджена з багатьма органами, вивчалися стейкхолдери, Європейська комісія, і робота, це було зважене рішення, яке мало кінцевий результат такий, який спрямований саме на унормування питання в злагоджений всіма сторонами спосіб.

Я не буду озвучувати зауваження, щоб не відбирати ваш час, тим більше, що ми їх надали. Я ж кажу, вже офіційна позиція від міністерства у комітету є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Людмило, скажіть, будь ласка, тоді Кабмін відкликає свій проект закону чи...

КРАВЧЕНКО Л.М. Ми не можемо його відкликати, бо він у нас на Ukraine Facility, це наше зобов'язання і це "маяк", який стоїть у Мін'юсту. Тобто ми вирішити питання відкликання, ми не можемо його зняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді він буде основним, а Олексія буде... Навпаки?

БУЙМІСТЕР Л.А. Вони за різними номерами...

ГОЛОВУЮЧИЙ. За різними номерами, але про одну і ту ж суть.

КРАВЧЕНКО Л.М. Але наш перший.

БУЙМІСТЕР Л.А. Так ні, у Олексія Васильовича ширший законопроект, ніж урядовий.

КРАВЧЕНКО Л.М. Ширший.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Степане Івановичу.

КУБІВ С.І. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Різні номери, так?

КУБІВ С.І. У мене є звернення до урядовців. Шановні колеги, є план дій. Олексію, увага! Є план дій і план затверджений по євроінтеграційних процесах. Є комітети відповідно, які мають... Давайте якось погодимо, бо ми виглядаємо трошки дивно. Ви розумієте? Одну і ту саму проблему виносить уряд сюди у вужчому плані, Фонд майна й

інші підтримують кращий законопроект в ширшому плані, Олексій Васильович, і ми говоримо: ми не знімемо, бо це в плані. І тут в плані це саме.

Давайте на майбутнє, щоб не було. Для того є урядовий комітет, де він відповідно може виконувати ті рішення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, це робота урядового комітету. Він мусить сказати. Добре. Тоді є пропозиція...

Людмила Анатоліївна.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я два слова тільки хочу сказати. Я, по-перше, і Степана Івановича абсолютно підтримую, що коли у нас з урядом, у народних депутатів профільних комітетів, виникають різні законопроекти, ну це зовсім якось ми виглядаємо і перед партнерами, і один перед одним незрозуміло і негарно. Можемо доопрацювати, в принципі. Я думаю, що ми як комітет маємо все одно сьогодні прийняти рішення і направити сигнал, що основним для нас, для опрацювання є якраз законопроект Олексія Васильовича, в тому числі з огляду на те, яким чином зараз з урахуванням політичної ситуації проводяться законопроекти через парламент.

Але давайте домовимося, що ми одразу, не чекаючи голосування, бо невідомо ще, коли він попаде до зали, сідаємо на доопрацювання його вже якісно і разом з урядом, і з фондом, і у нас є свої зауваження, ну тобто якісно його доопрацьовуємо і домовимося, наприклад, там, я не знаю, за три тижні чи за два пленарних тижні, якщо ми його не проголосуємо на пленарному засіданні в першому читанні, повернемося просто комітетом до розгляду і вже там з секретаріатом порадимося, як краще, чи правками до першого читання, чи доопрацьованою версією зареєструємо. Ну тобто вже можемо переглянути рішення. Але щоб ми всі розуміли і партнери наші розуміли, що за основу ми беремо законопроект ширший – Олексія Васильовича.

(Загальна дискусія)

МОВЧАН О.В. Я прокоментую. Дивіться, це не альтернативні законопроекти, це законопроекти на одну тему, але мають принципово різні підходи до вирішення. Тобто вони мають абсолютно різні тексти. Бо урядовий, він про те, щоб створити нову процедуру санації, а мій про те, щоб в межах діючих процедур розробити, зробити фаст-

трек. Тобто це абсолютно два різних підходи. І ми вибрали саме такий, бо урядовий просто може малий бізнес заплутати, бо у нас і так вже 4 спрощення.

БУЙМІСТЕР Л.А. До речі, про виконання Ukraine Facility вже цим законопроектом.

МОВЧАН О.В. Цим законом може. І ми відпрацювали це з Єврокомісією.

БУЙМІСТЕР Л.А. Це найголовніше.

МОВЧАН О.В. Щодо зауважень, колеги, я готовий, все відпрацюємо. Тобто це ж нові процедури для нас. Ми ж не претендуємо на те, що це от абсолютна правда. Бо це написано в євродирективі дуже узагальнено і тому треба відпрацьовувати, збалансовувати. Ми так завжди робимо і будемо робити. Дякую.

МАРЧУК. І я ще два слова. Для нас просто критично важливо зберегти саме спеціальну процедуру для мікро і малого бізнесу. Це просто критично, тому що це відповідність європейським політикам. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це абсолютно правильна позиція, але нам треба зрозуміти, що нам робити тоді з урядовим. Його забути не можемо, ми ж теж мусимо якось реагувати, тому що це, що є в урядовому, воно все практично є і в Олексія.

БУЙМІСТЕР Л.А. Сергію Олексійовичу, у нас була практика така насправді вже на комітеті з точки зору процедури і регламенту, у нас був законопроект, який потім розглянув навіть не наш комітет, а енергетичний, і ми після того, як він був прийнятий Верховною Радою, ми просто відкликали як такий, що втратив актуальність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

БУЙМІСТЕР Л.А. Тоді як би є підстава. Бо зараз в уряді дійсно немає підстави його відкликати, поки не прийнято жодне регулювання. *(Шум у залі)* Ну або уряд не набирається сміливості і не починає комплексні реформи подавати в парламент якісно опрацьовані, бажано заздалегідь з членами як мінімум профільного комітету і керівництвом профільного комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Які є пропозиції? Дякую, Людо.
Є пропозиції перейти.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, у нас... Ні, тут є делікатна історія. Ми звинувачуємо Кабмін, що він погано працює, не працює в тому числі і по тих завданнях, вони тут дали проект закону, а ми сказали "до побачення" і робимо своє. І тому тут.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ні, Сергію Олексійовичу. Кабмін сидів-сидів, нічого не робив, за нього зробили роботу народні депутати. І коли вона вже зроблена, Кабмін каже: "Ой, а ми тут щось насправді робили. Тільки от ми зробили 10 відсотків від того, що зробили депутати. Але ми навіть коли це робили, депутатам ні слова про це не казали і депутатів не запрошували". В цьому проблема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Тоді переходимо до голосування.

За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення.

Пропоную ухвалити рішення: проект Закону України про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеного провадження у справах про банкрутство (неплатоспроможність) для суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва та особливостей застосування процедур банкрутства для державних підприємств та/або господарських товариств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію (реєстраційний номер 15024), внести на розгляд Верховної Ради України, рекомендувати включити до порядку денного сесії Верховної Ради України за результатами розгляду у першому читанні, в тому числі з урахуванням того, що ми сьогодні, ну я з точки, врахувати, скажімо так. Ні? Окей. Тоді ми беремо за основу. Не забудьте...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну домовляємось, що ми відпрацюємо, про що ми розмовляли.

За основу, тоді прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За. І буду просити ще 116-у проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. І 116-у.

Кисилевський. Дмитро! Думаю, повернеться ще. Наберіть його.

Кицак. За.

Колтуновича немає.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріковський. Немає.

Марчук Ігор Петрович.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко. Янченко.

Ну є 8 голосів. Рішення прийнято.

І тепер давайте ще проголосуємо відносно 116-ї статті.

Беручи до уваги висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо усунення деяких неузгодженостей та врахування висловлених зауважень та пропозицій до законопроекту, пропоную ухвалити рішення: звернутись з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116-ї Регламенту Верховної Ради України під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і правок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту 15024 та інших структурних частин зазначеного законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не

були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський не з'явився?

Кицак.

Колтуновича немає.

Кубів Степан Іванович.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко не з'явилась? Не з'явилась.

Рішення прийнято.

І далі у нас "Різне". Давайте швидко пройдемо по "Різному".

Щодо нагородження Подякою Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, це подання Марчука Ігоря Петровича про нагородження Подякою Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку. Це нагородити трудовий колектив ТОВ "Конд-Класс" з нагоди 25-річчя з дня заснування підприємства Подякою Комітету Верховної Ради України.

Тому, якщо немає заперечень, прошу тоді ухвалити рішення підтримати пропозицію народного депутата України члена комітету Марчука Ігоря Петровича та з нагоди 25-річчя з дня заснування підприємства нагородити трудовий колектив ТОВ "Конд-Класс" Подякою Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку за вагомий внесок у розвиток вітчизняної кондитерської галузі та багаторічну успішну діяльність.

Ну якось ми не прочувствовали наскільки вона якісна. На наступний раз треба, щоб вони спочатку дали, ми покуштували, сказали: так, дуже гарно.

Доручити секретаріату комітету оформити рішення комітету відповідно до встановлених вимог та подати необхідні документи до Управління кадрів Апарату Верховної Ради України. Відповідно до пункту 10 Положення про Подяку Комітету Верховної Ради України доручити народному депутату України, голові підкомітету з питань взаємодії держави і бізнесу та інвестицій Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Марчуку Ігорю Петровичу вручити Подяку трудовому колективу ТОВ "Конд-Класс". Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кисилевський. Не з'явився.

Кицак.

Кубів.

КУБІВ С.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута – за.

Янченко. Не з'явилася.

Так що вітаємо Ігоря Петровича.

Тепер, наступний пункт.

На виконання рішення комітету від 06.03.2026 (протокол № 257) та відповідно до пункту 10 Положення про Подяку Комітету Верховної Ради України доручити народному депутату України, голові підкомітету з питань адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу, виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Кицаку Богдану вручити Подяки трудовим колективам Житомирської області. Ми передаємо папку з Подяками, які ми проголосували.

БУЙМІСТЕР Л.А. Проголосувати треба, Сергію Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Значить, треба проголосувати за це.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський. Нема.

Колтунович. Нема.

Кицак.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута - за.

Рішення прийнято.

Тепер ще одне. Надійшли дві заяви від народних депутатів України членів комітету – Мовчана Олексія та Кицака Богдана щодо включення до складу підкомітету з питань розвитку конкуренції та рівних умов для бізнесу. Пропоную ухвалити рішення: включити народних депутатів України – членів комітету – Мовчана та Кицака до складу підкомітету з питань розвитку конкуренції та рівних умов для бізнесу. Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримую. Дякую колегам за інтерес до мого підкомітету і дуже буду рада бачити завтра о 12-й.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бажаю великих успіхів на цьому поприщі.

Кицак.

Колтуновича нема.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

Марчук.

Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута.

Вітаю, Людо.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ще Федерація роботодавців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, іще у нас дуже важливо – це щодо забезпечення сталої діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу на найближчу перспективу. Доповідач: Федерація роботодавців України (ФРУ). Хто там буде від ФРУ? ФРУ Дефенс. Є?

Прошу включитись. Не чути вас.

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. Доброго дня, шановний Сергію Олексійовичу, шановні народні депутати ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віталій Немілостівий?

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. Так точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаємо.

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. Немілостівий Віталій. Просто я вважав, що я буду як би другим співдоповідачем, а повинен був бути голова ФРУ Дефенс Фоменко Ігор Олександрович. Я щось не бачу.

Я хотів вас про що попросити...

ФОМЕНКО І.О. Я тут.

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. А, Ігор Олександрович. Так ви починаєте чи..?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 5 хвилин регламент.

ФОМЕНКО І.О. Дякую. Тоді, з вашого дозволу, шановні народні депутати, я почну, 5 хвилин. Ми вважаємо, що всі, хто приймають рішення абр долучені до прийняття рішень в сфері оборонно-промислового комплексу, мають бути в одному інформаційному полі. Тому від імені підприємств, які входять в ФРУ, ФРУ Дефенсе, підготували перелік пріоритетних, з нашої точки зору, напрямків, які покращать, збережуть, покращать і дозволять більш ефективно працювати оборонно-промислового комплексу, направили в Комітет з питань економічного розвитку.

Там питання не тільки ті, які стосуються безпосередньо зони відповідальності комітету, а й інших комітетів в центральних органах виконавчої влади. З вашого дозволу, з урахуванням обмежень по часу я тоді попрошу звернути вашу увагу на пункт 4, це підтримка бізнесу, державної політики "Зроблено в Україні" і локалізація і підтримка національного виробника шляхом застосування преференційних надбавок, закон 13392, який пройшло перше читання, і зараз готується до другого читання, щоб його внесли проголосували, а також врахувати можливість по летальному озброєнню, щоб також була така можливість або у Кабінету Міністрів, або у Міністерства оборони розробити відповідну нормативку стосовно локалізації по летальному озброєнню, яке грифоване або знаходиться під режимом секретності. Це перше.

І друге, це стосовно великих інвестиційних проєктів – проєкт закону 13352, офіційний лист на комітет сьогодні з проханням звернути увагу і ми як ФРУ і ФРУ Дефенс підтримуємо цей закон, також направили.

Якщо є час, я готовий по кожному пункту, що ми направляли, прокоментувати. І стан сьогоднішнього опрацювання, включаючи Комітет з питань національної безпеки і оборони, який пан Завітневич проводив, включаючи РНБО, Офіс Президента, Міністерство оборони.

Готовий відповісти на питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас сьогодні 13152 зайшов, секретаріат, ми його ще не бачили, я думаю, що ми познайомимося. Відносно 13192, він у нас є. З нашої сторони ми готові максимально підтримувати. Ми розуміємо важливість сьогодні підприємств оборонної промисловості, важливість максимальної допомоги зі сторони держави, і тому ми з нашим комітетом будемо все робити для того, щоб це швидко приймати і допомагати в цілому оборонній промисловості.

А скільки підприємств зараз у ФРУ Дефенс?

ФОМЕНКО І.О. У ФРУ і ФРУ Дефенс зараз більше 500 підприємств або біля 60 відсотків загальної кількості, які знаходяться в реєстрах Міністерства оборони України, більше 500 підприємств.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вас вітаємо з гарною роботою. За короткий час ви зробили ту інституцію, яка вже дуже важлива в діалозі з владою і з парламентом.

Вчора у нас була зустріч якраз з малим і середній бізнесом, і ми їм давали якраз, я наводив приклад відносно того, як за короткий час ви стали дуже важливою інституцією, і можете повністю розраховувати на максимальну підтримку нашого комітету.

ФОМЕНКО І.О. Щиро дякую, Сергію Олексійовичу, шановні народні депутати. По інших питаннях, для того щоб зараз не забирати ваш час, розуміючи, що у вас багато питань, які розглядалися, прохання теж – розраховуємо на вашу підтримку під куполом, коли буде виноситися на голосування і стосовно довгострокового контракування, і стосовно долучення до питання відкриття експорту надлишкового незатребуваного складовими Сил безпеки і оборони озброєння і військової техніки, яке зараз і Президент озвучує, але, на жаль, поки що воно буксує.

БУЙМІСТЕР Л.А. Приватних військових компаній там дуже багато насправді.

ФОМЕНКО І.О. Так. І це дуже важлива тема, повністю згоден. Тому що такого досвіду, як у нас, немає ні в кого. І втратити такий досвід, такі можливості – це державна зрада. Тому дуже розраховуємо, шановні народні депутати, на вашу підтримку, сприяння на всіх рівнях.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ми будемо теж вдячні за ваше сприяння, тому що нормальний законопроект ще треба писати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нам важливо, щоб ми пройшли дуже швидко ці проекти законів, тому що відносно ДЕСЕК є багато питань сьогодні у наших виробників. На жаль, змінюється тактика і стратегія застосування озброєння і сьогодні багато підприємств, які розкрутилися, які сьогодні набрали людей, працюють, але замовлення від держави на цей рік відсутні. І тому питання стоїть, чи звільняться людям і банкрутуватися, чи закривати підприємство, чи давати можливість їм зберегти дуже важливі технології, які актуальні на

світовому ринку, і дозволити, як можна швидше їм допомогти, щоб вони могли отримати дозвіл і експортувати. Так що ми зі своєї сторони будемо максимально допомагати і працювати кожен із нашої фракції.

КИЦАК. Сергію Олексійовичу, є ініціатива, ось поступила тільки що від пані Людмили, щоб комітет здійснив декілька виїзних своїх засідань або робочих зустрічей із представниками нашого Дефенс, для того щоб напрацювати певні законодавчі ініціативи і більш глибоко розуміти, яка є зараз специфіка, проблематика і спільно рухати її вирішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хочу сказати, що це залежить від нас. ФРУ Дефенс нам може організувати хоч на наступному тижні. Я так розумію, Ігорю Олександровичу?

ФОМЕНКО І.О. Так точно.

БУЙМІСТЕР Л.А. Нам треба з пріоритетами визначитись і станом роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що це дуже важливий пріоритет, тому що багато підприємств сьогодні на грані закриття. І тому дуже швидко треба реагувати.

Дякую. Дякую й Ігорю, дякую і Віталію. Будемо разом працювати. Я думаю, що ми завтра іще зустрінемося о 9:30. Так?

ФОМЕНКО І.О. Так. Дякую вам.

І у мене ще 20 секунд, я зекономив. З вашого дозволу Віталій Олександрович додасть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте.

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. Я тільки можу подякувати і Сергію Олексійовичу, і всім членам комітету за такі слова, і ми будемо відпрацьовувати на робочих місцях, щоб виробляти якомога більше продукції.

Дякуємо вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Тоді ми заслухали вас, ми це все приймемо до нашої роботи, до наших рішень. І дякую сьогодні всім членам комітету.

КИЦАК. Сергію Олексійовичу, можна ще крайнє таке слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

КИЦАК Зважаючи, що сьогодні надзвичайно висока явка фізична депутатів у нашому комітеті, дозвольте висловити занепокоєння і критичне зауваження до вас як до головуючого, що давно не організовувалися неформальні зустрічі у форматі чатем-хаус для того, щоб ми обговорювали попередній порядок денний, неформальні деякі процедури, проходження і взаємодії з Кабінетом Міністрів України, а також і певних концептуальних засад, фундаментальних, зокрема і просування ідеології Шептицького в багатьох секторах нашої економіки.

Будь ласка, це врахувати і виправити найближчим часом. І ми будемо оперативно збиратися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді є пропозиція. От якраз пан Віталій може нас запросити на виробництво, розказати про проблеми там, де якраз і започатковувалися наші кооперативні рухи. Це якраз в тій частині.

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. Я запрошую на Львівщину. Ви скажіть, коли вам зручно, і ми проїдемо по тих місцях, про які ви зараз згадували, подивимося все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Приймається.

КИЦАК. Дякую за оперативне вирішення даного питання.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачаємося, у нас пряма трансляція, нам треба закрити засідання.

Дуже дякую за сьогоднішню роботу.

МАГОМЕДОВ М.С. 30 секунд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

МАГОМЕДОВ М.С. Нагадую, що 6 березня були прийняті рекомендації комітетських слухань по тарифах УЗ і Укренерго, і там першим пунктом визначено – Комітету з питань економічного розвитку створити робочу групу з напрацювання рішень для підвищення ефективності управління деякими підприємствами державного сектору економіки. Давайте створимо.

БУЙМІСТЕР Л.А. За це голосувати треба. У нас є?

МАГОМЕДОВ. 8 людей у нас є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте проголосуємо.

Тоді за пропозицію створити робочу групу якраз з цього питання. Добре? Голосуємо тоді.

БУЙМІСТЕР Л.А. Може на базі підкомітету ... *(нерозбірливо)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей, на базі підкомітету ... *(нерозбірливо)*

МАГОМЕДОВ М.С. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді для того, щоб створити робочу групу, треба проголосувати. Секретаріат нам якраз підказує, як правильно зробити. І тому давайте створимо робочу групу під твоїм підкомітетом по цьому питанню.

Тоді прошу проголосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л. А. Підтримую. І хотіла би долучитись в якості співголови, якщо буде у голови підкомітету така воля.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер.

Богдан.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто у нас?

КИЦАК. Я підтримую. Я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підтримую.

Ганна.

ЛІЧМАН. Я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я підтримую. Всі підтримують. Так що рішення прийнято.

МАГОМЕДОВ М.С. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Закриваємо комітет.